

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VŨ THỊ THANH VÂN

**QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH
AN SINH XÃ HỘI Ở THÀNH PHỐ CẨM PHẢ
TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 1986 - 2015**

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

VŨ THỊ THANH VÂN

**QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH
AN SINH XÃ HỘI Ở THÀNH PHỐ CẨM PHẢ
TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 1986 - 2015**

Chuyên ngành: Lịch sử Việt Nam

Mã số: 60.22.03.13

LUẬN VĂN THẠC SĨ NHÂN VĂN

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Hà Thị Thu Thủy

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực.

Người thực hiện

Vũ Thị Thanh Vân

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên, tôi xin gửi lời cảm ơn chân thành tới các thầy cô giáo trong khoa Lịch sử - trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên, những người đã giảng dạy tôi trong suốt hai năm học vừa qua, giúp tôi hoàn thành nghiên cứu và hoàn thiện đề tài.

Tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến PGS. TS Hà Thị Thu Thủy - người đã trực tiếp hướng dẫn, định hướng chuyên môn, quan tâm giúp đỡ tận tình và tạo mọi điều kiện thuận lợi nhất cho tôi trong quá trình nghiên cứu và hoàn thiện luận văn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các cơ quan, ban ngành, đoàn thể của thành phố Cẩm Phả đã cung cấp tài liệu, tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn. đã tạo điều kiện, giúp đỡ tôi trong suốt thời gian tham gia khóa học và làm luận văn.

Luận văn này là kết quả bước đầu của quá trình nghiên cứu khoa học, song do điều kiện năng lực và thời gian còn hạn chế, đề tài nghiên cứu không tránh khỏi những sơ suất, thiếu sót. Rất mong được sự đóng góp, bổ sung của các thầy cô và các bạn để công trình thêm hoàn thiện.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2016

Tác giả

Vũ Thị Thanh Vân

MỤC LỤC

Trang

Trang bìa phụ	
LỜI CAM ĐOAN.....	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG	v
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề	2
3. Đối tượng, mục đích, nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu	11
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu.....	12
5. Những đóng góp của đề tài	14
6. Kết cấu của đề tài.....	15
Chương 1. TỔNG QUAN LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ AN SINH XÃ HỘI Ở THÀNH PHỐ CẨM PHẢ TỈNH QUẢNG NINH	16
1.1. Tổng quan lý luận về an sinh xã hội.....	16
1.1.1. Khái niệm	16
1.1.2. Trụ cột cơ bản của an sinh xã hội	18
1.1.3. Vai trò của hệ thống an sinh xã hội	20
1.2. Việc thực hiện ASXH ở thành phố Cẩm Phả, tỉnh Quảng Ninh trước năm 1986.....	22
Tiểu kết chương 1	28
Chương 2. SỰ THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH ASXH Ở THÀNH PHỐ CẨM PHẢ TỈNH QUẢNG NINH TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2015	29
2.1. Thực hiện bảo trợ xã hội, bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội	30
2.2. Xóa đói giảm nghèo	33

2.3. Đào tạo nghề, giải quyết việc làm	40
2.4. Công tác đền ơn, đáp nghĩa	43
2.5. Công tác văn hóa, giáo dục	47
2.6. Chăm sóc sức khỏe, đời sống nhân dân	51
Tiểu kết chương 2	59
Chương 3. ĐÁNH GIÁ VỀ QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH AN SINH XÃ HỘI Ở THÀNH PHỐ CẨM PHẢ, TỈNH QUẢNG NINH GIAI ĐOẠN 1986 - 2015.....	61
3.1. Những kết quả đạt được	61
3.1.1. Tạo động lực quan trọng cho tăng trưởng, phát triển và chuyển dịch cơ cấu kinh tế	61
3.1.2. Tạo sự chuyển biến tích cực về xã hội, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân	62
3.1.3. Nguồn lực tài chính thực hiện ASXH ngày càng mở rộng, đội ngũ cán bộ làm công tác ASXH tăng nhanh, công tác tuyên truyền, đảm bảo ASXH khá đa dạng	69
3.2. Những khó khăn, hạn chế.....	71
3.2.1. Lực lượng thực thi (tổ chức bộ máy nghiên cứu, hoạch định chính sách và theo dõi hoạt động) và nguồn vốn ASXH còn hạn chế.....	71
3.2.2. Chính sách ASXH trên địa bàn Cẩm Phả thường lạc hậu nhanh hơn các địa bàn khác do tác động của quá trình phát triển khu công nghiệp và đô thị lớn	72
3.3.3. Khả năng bao phủ của các chính sách ASXH đến các đối tượng trong xã hội còn hạn chế	73
Tiểu kết chương 3	75
KẾT LUẬN	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO	79

DANH MỤC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

ASXH	:	An sinh xã hội
BHHT	:	Bảo hiểm hưu trí
BHTN	:	Bảo hiểm thất nghiệp
BHXH	:	Bảo hiểm xã hội
BHYT	:	Bảo hiểm y tế
BTXH	:	Bảo trợ xã hội
CNH, HĐH	:	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CTXH	:	Cứu trợ xã hội
GQVL	:	Giải quyết việc làm
KCN	:	Khu công nghiệp
KCX	:	Khu chế xuất
KT - XH	:	Kinh tế xã hội
KTTT	:	Kinh tế thị trường
TGXH	:	Trợ giúp xã hội
TP	:	Thành phố
TTLĐ	:	Thị trường lao động
XĐGN	:	Xóa đói giảm nghèo

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

Bảng 2.1. Quy mô dân số và nguồn lao động TP. Cẩm Phả giai đoạn 1996-2005	42
Bảng 2.2. Số người hưởng chính sách xã hội TP Cẩm Phả năm 2013.....	46
Bảng 3.1. Cơ cấu kinh tế TP. Cẩm Phả giai đoạn 2010 - 2014.....	62
Bảng 3.1. Thực hiện chương trình 135 (bao gồm vốn chương trình và ngân sách TP) đầu tư năm 2006-2010	64
Bảng 3.2. Một số chỉ tiêu về xã hội TP. Cẩm Phả giai đoạn 2010 - 2014	65
Bảng 3.3. Một số chỉ tiêu về y tế, giáo dục - đào tạo thành phố Cẩm Phả giai đoạn 2010 - 2014.....	66

DANH MỤC CÁC HÌNH

Trang

Hình 1.1.	Bản đồ hành chính TP. Cẩm Phả, tỉnh Quảng Ninh	22
Hình 1.2.	Quy mô dân số và gia tăng dân số tự nhiên TP. Cẩm Phả giai đoạn 2010-2014	26
Hình 1.3.	Bản đồ phân bố nhân khẩu, tổng thu nhập và thu nhập bình quân đầu người TP Cẩm Phả năm 2014	27
Hình 2.1.	Tỉ lệ hộ nghèo TP. Cẩm Phả giai đoạn 1999-2005	37
Hình 3.1.	Tốc độ tăng GDP của TP Cẩm Phả so với cả nước giai đoạn 2008 - 2014.....	61
Hình 3.2.	Bản đồ thực trạng ASXH TP. Cẩm Phả năm 2014	68
Hình 3.3.	Kết quả thực hiện vốn đầu tư phát triển xã hội TP. Cẩm Phả theo nguồn vốn năm 2014	69

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong lịch sử, con người muốn tồn tại và phát triển trước hết phải ăn, mặc, ở. Để thoả mãn nhu cầu tối thiểu này, con người phải lao động làm ra những sản phẩm cần thiết. Của cải xã hội càng nhiều, mức độ thoả mãn nhu cầu càng cao, tức là việc thoả mãn nhu cầu phụ thuộc vào khả năng lao động của con người. Tuy nhiên, trong trường hợp khó khăn, rủi ro xảy ra làm cho con người bị giảm, mất thu nhập hoặc các điều kiện sinh sống khác (ốm đau, tai nạn, tử vong) làm cho một bộ phận dân cư cần được sự giúp đỡ nhất định để bảo đảm cuộc sống bình thường. Những yếu tố đoàn kết, nhân đạo đã tác động tích cực đến ý thức và công việc xã hội của Nhà nước dưới các chế độ xã hội khác nhau. Cùng với lịch sử phát triển của xã hội loài người, hệ thống ASXH có những cơ sở để hình thành và phát triển. Công nghiệp phát triển và đội ngũ người làm công ăn lương tăng lên, do lao động làm thuê nên cuộc sống phụ thuộc chủ yếu vào thu nhập. Sự bắt buộc phải đổi mới với những nhu cầu thiết yếu hàng ngày buộc những người làm công ăn lương phải khắc phục bằng những hành động tương thân, tương ái (lập các quỹ tương tế, các hội đoàn) và Nhà nước, chủ doanh nghiệp phải có trợ giúp bảo đảm cuộc sống cho họ. ASXH là góp phần đảm bảo thu nhập và đời sống cho các công dân trong xã hội, tạo ra sự “an sinh” cho mọi thành viên trong xã hội.

Ở Việt Nam, sau gần 30 năm (1986 - 2015) đổi mới, sự phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa tạo ra những biến đổi sâu sắc về KT-XH như cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng hiện đại, thu nhập bình quân đầu người tăng, tỉ lệ hộ nghèo giảm, Tuy nhiên, một số vấn đề xã hội phức tạp khác như phân hóa giàu nghèo, thất nghiệp, người dân vùng cao ít có cơ hội tiếp cận đầy đủ với các dịch vụ của chất lượng cuộc sống. Do đó, vấn đề ASXH càng trở nên cấp thiết nhằm đảm bảo tăng trưởng kinh tế với tiến bộ xã hội, hướng tới phát triển bền vững.